దానశీలి

మేదినీ పురంలో సోమయాజులు, సుందరయ్య లిద్దరు పొరుగున నివసించేవారు. సోమయాజులు పెద్దలు యజ్ఞ యాగాదులు చేసినవారు. నేటికి వారి యింటిలో నిత్యాగ్ని హోత్రం వుండనే వుంది. రోజూ యే ఒక అతిథియైనా తన సరసన కూర్చుని భోంచేయకుంటే, ఆయన భోజనం విస్తరి ముందు కూర్చునే వాడుగాదు. ఉదయం సాయంకాలం పేదలెందరికో భిక్షం వేస్తూ వుంటారు సోమయాజులవారి యింటిలో. హరికథ దాసులు, పురాణాలు చెప్పే బ్రాహ్మణులు, పెళ్ళిళ్ళకు యాచన చేసుకొనేవారు సోమయాజులద్వారా అంతో యింతో సహాయాన్ని పొంది తీరేవారు. మేదినీ పురంలోనేగాకుండా చుట్టుపట్ల నాలుగామడలదూరంలో సోమయాజులు దానశీలిగాను, వితరణ పరాయణుడు గాను పేరు పొందాడు. సోమయాజులగారికి పేదరికంబాధ లేదు. పెద్దలు సంపాదించిన ఆస్తి బోలెడుంది. చిన్నచిన్న దానధర్మాలతో ఆ ఆస్తి కరిగేదేం కాదు. సోమయాజులు గారి సద్గుణాలకుతగ్గట్టు ఆయన రూపుకూడ యిట్టే ఆకర్షించి చూచిన వారెవరైనా ఆయనవో మహాపురుషుడని భావించేలా వుంటుంది. పచ్చటి భారీ విగ్రహము, గోష్పాదమంతటి పిలక, వింత వర్చస్సుతో కళకళలాడే ముఖ మాయనది.

సుందరయ్య సోమయాజుల గారింటి ప్రక్కే నివసిస్తూ వుంటాడు. అతనో పేదరైతు. అతని కుందల్లా నాలుగెకరాల మెట్టపొలం. కూలీల అవసరంలేకుండాతను, భార్య సుబ్బమ్మ చేతికెదిగిన కుమారుడు, మొత్తం వ్యవసాయపుపనులన్నీ వారే చేసుక పోతూ వుంటారు. పశువు మందలవెంట వెళ్ళి పేడ కడులన్నీ తెచ్చికుప్ప చేయటం, పొలంలో వుండే రాళ్ళను, పిచ్చి మొక్కలను వేరుచేసి పొలాన్ని అద్దంలా పెట్టడం, వర్షంవచ్చి పంటవేసే సమయం రాగానే కష్టించి దున్నటం, యెరువును పొలానికి కావలసినంత ఒత్తుగా పెట్టడం విత్తులు చల్లటం, పంట మొక్కలు కనుపించింది మొదలు ఫలసాయం చేతికొచ్చే వరకు స్వాతి వానకు ముత్యపు చిప్పగా యెదురు చూస్తూ పొలం వద్దనే కావలి కాయటం ఒక్క సుందరయ్యే గాదు, ఆ కుటుంబం మొత్తం ఆనాలుగెకరాల పొలానికే సర్వ వేళలా అంటిపెట్టుకొనివుంటారు.

సుందరయ్య ప్రపంచంలో మరోదేని జోలికి పోయే వాడుగాదు. ఎద్దులతో పొద్దు పోయేవరకు పొలంలో శ్రమించివేడినీటిని ఒంటిమీద దిగబోసుకుని యే పుల్లిపాయో నంజుకుని యింట్లో కలిగిందాన్ని కడుపారాతిని నిద్రపోయే వాడు. అతను మేలుకుంటే 'రామా! కృష్ణా' అని అనుకోవటంగాని, పురాణ కాలక్షేపానికో లేదా యే హరికథకో పోయిందే లేదు, కనీసం పెద్దలైన సోమయాజుల లాంటివారి వద్ద కూర్చుని భగవద్భక్తికి సంబంధించిన పలుకులైనా వినే వాడుగాదు. అంత శ్రమపడ్డా అతని ఆదాయం ఆసంసారానికే అటుకులు బొటుకులుగా సరిపోతుంది. గాబట్టి అతడేనాడు దానధర్మాలు కూడ చేసేవాడు కాడు. అదేమని యెవరైనా ప్రశ్నిస్తే "చేయి చాచకుంటేచాలు అదే దానధర్మాలు చేసినట్లు" అనేవాడు.

సోమయాజులు గారిది మెత్తని హృదయం. పొరుగునేవుండి సుందరయ్య ప్రవర్తనంతా గమనిస్తూ వుండేవాడు కాబట్టి తరచూనే "పాపం సంసారసాగరంలో [illegible] యీగలా తన్నుకుంటున్నాడు. ఒక పుణ్యంలేదు, పురుషార్థంలేదు" అనుకుంటూ జాలిపడేవాడు

బి. నాగమునిరాజు

అంతేగాదు, ఒకటికి నాలుగైదుమార్లు పిలిచి భగవద్భక్తి యెంత అవసరమో, కలిగినదాంట్లో నేయేకొద్దిగానైనా మనకంటె నికృష్టంగా బ్రతికే వారికి దానం చేయడం యెంతపుణ్యమో వివరించి చెప్పేవాడుగూడ సుందరయ్యకు.

కాని... సుందరయ్యకు సోమయాజులమాటలు చెవికెక్కలేదు. తనమామూలుకు భిన్నంలేకుండానే ప్రవర్తించేవాడు.

సోమయాజులు రోజూ కనీసం ఒకసారైనా సుందరయ్య పరిస్థితిని తలచుకుని హృదయపూర్వకంగా జాలిపడేవాడు.

కాలచక్రం గిర్రున తిరిగింది. సోమయాజులు సుందరయ్య ఇద్దరూ వెనకాముందుగా పరలోకగతులయ్యారు. సోమయాజులు చనిపోయిననాడు మేదినీపురం ఒక్కటేగాకుండా చుట్టుపట్ల గ్రామాలన్నీ శోకించాయి. తీర్థప్రజలా జనం వచ్చి యాజులుగారి దహనక్రియలో పాల్గొన్నారు. సుందరయ్య మరణించినవాడు అతని చావుమ గురించి అనుకున్ననాధుడేలేడు.

అది స్వర్గలోకం! అందరూ భావించినట్టే పుణ్యాత్ముడు దానశీలి యైన సోమయాజులు గారు స్వర్గలోకాన్ని చేరుకున్నారు. ఇహలోకంలో మానవులు చేసిన పుణ్యకార్యాల తరతమ భేదాల్ని బట్టి స్వర్గంలో వారికి ఉన్నతాసనాలు యేర్పాటు చేస్తారు. నాకలోకాధిపతి యైన దేవేంద్రుని సభాభవనంలో బృహస్పతి, సప్తర్షులు అనేకానేక పుణ్యపురుషుల మధ్య సోమయాజులుగారు మధ్యరకమైన ఒక ఆసనం మీద ఉపవిష్టులయ్యారు. రంభా మేనక మొదలైన అప్సరల నాట్యాలు, తుంబుర నారదాది మహర్షుల రాళ్ళు కరిగించే మధుర గానాలు, వినోదాలు అంతా యేనాటి కానాడు వేల్పుల దేవుడు [illegible]—ఆహా! [illegible] కరిగి పోతున్నాయి. [illegible] దివ్య లోకంలో జీవితం నందన వనంలోలాగుంది.

ఒకరోజు [illegible] సభా ప్రారంభ సమయములో సోమయాజులుగారు వచ్చి తమ ఆసనాన్ని స్వీకరించారు. యథాలాపంగా సభా భవనమంతా పరికించి చూశారు సోమయాజులుగారు. ఆశ్చర్యం! యాజులుగారు విస్తుపోయారు. కలా! నిజమా! కళ్ళు నులుముకుని మరీ చూశారు. కాదు, కలకాదు, యదార్థమే తన ఆసనానికి ముందువరుసలో తనకంటే రెండింతలు పెద్దదైన పుష్పాసనం మీద సుందరయ్య ఠీవిగా కాలుమీద కాలు వేసుకొని కూర్చున్నాడు. అతనికిరుకెలకుల దేవదాసీలు వింజామరలు వీస్తున్నారు. బక్క చిక్కిన సుందరయ్యముఖంలో వెలుగు కళ కళలాడి పోతోంది.

సహస్రాక్షుడు సభా భవనంలోకి విజయం చేశాడు. సమావేశ ప్రాంగణంలోని కల కల మాగి పోయింది. గాని సోమయాజులు హృదయంలో మాత్రం ఆవేదన అంతరించలేదు. బ్రతికివున్నాళ్ళు పిడికెడు తనుజాలిపడుతున్న పేదరైతుకు, చేయెత్తి యేనాడు పిల్లికైనా పిడికెడు భిక్షం పెట్టని పిసినారికి నాకంలో తనకంటే ఉన్నతమైన స్థానమా? ఆదుర్దాతో యాజులవారి హృదయం కాలిపోతోంది. అప్సరసల నాట్యాలు, సంగీత కోవిదుల అమర గానాలు ఆయనకే రుచించలేదు.

నాట్యగానాలు ముగిసినవి. దిక్పాలురు వార్తల్ని ప్రసారం చేశారు. సభలోని తరువాయి కార్యక్రమం సభా సదులెవరైనా తమకు గల సందేహాలను తీర్చుకోవటమే! సోమయాజులు లేచి నిలబడ్డాడు. చేతులు జోడించి శచీనాథునికి నమస్కరించి "ప్రభూ! ఒక చిన్న సందేహం! నేను జీవితమంతా భగవద్భక్తితోను, దాన ధర్మాలతోను గడిపాను. చేయి చాచిన వారిని యెవరిని నిరుత్సాహితుల్ని చేయలేదు. ఫలితంగా నాకు స్వర్గవాసం లభించింది. కాని...చూడండి! నా యెదురుగా కూర్చున్న పేదరైతు సుందరయ్య జడునిలా సంసార సాగరంలో తల మున్కలై పోతూండేవాడు. యేనాడు భగవన్నామ స్మరణ చేసిన పాపాన కూడా పోలేదు. దాన ధర్మాలంటే యేమిటో అతడెరుగడు. అలాంటి వాడికి దానశీలుర వరుసలో వున్నతాసనం యెలా లభించింది? దీనికి కారణ మేమిటో తెల్పి నా చిన్న సందేహాన్ని తీరుస్తారని ప్రార్థిస్తున్నాను" అన్నాడు.

సభంతా సుందరయ్య వైపు సోమయాజులవైపు విస్ఫారిత నయనాలతో చూస్తూ

వుంది. స్వర్గాధిపతి దేవగురువు బృహస్పతి వైపు సాభిప్రాయంగా చూచిరునవ్వుతో వివరించమన్నట్లు చూశాడు.

దేవ గురువు తన మేఘ గంభీర స్వరంతో యిలా అన్నాడు "సోమయాజులూ! ఈ విషయం వరకు నీవు చెప్పిందంతా నిజమే! అందుకే నీకు స్వర్లోకవాస ప్రాప్తి లభించింది కాని... పేద రైతు సుందరయ్యమాటలు! సుందరయ్య నేలను నమ్ముకొని బ్రతికిన పేదరైతు. తన సర్వస్వం తన నాల్గెకరాలే అతని దృష్టికి! నీవు తెలిసి తెలిసి, స్వర్గమనేదొకటి వుందని దాన ధర్మాలు చేశావు. యెందరో జీవులను తృప్తి పరచావు. అయితే సుందరయ్య తనకు తెలియకుండానే రోజూ వేలాది ప్రాణుల్ని తృప్తి పరచాడు. ఆచిన్న పొలంలోని ఫల సాయంతోనే యెన్నో క్రిములు, కీటకాలు—పక్షులు—జంతువులు తమ ఆకల్ని పోగొట్టుకున్నవి. వాటి బ్రతుకుకాధారమైంది ఆపొలం. ఇందరి తృప్తి ధర్మం! రైతు తనంత స్వార్థపరత్వంగా ప్రవర్తించాలనుకున్నా అలా ప్రవర్తించ లేడు. ఇది సృష్టి రహస్యం. అందుకే యే మహారాజు ఆశించలేని స్థానం ఒక పేదరైతు సులభంగా సంపాదించ గల్గినాడు. యాజులూ నీ సందేహం తీరిపోయిందా!" బృహస్పతి అడిగాడు.

సోమయాజులు అర్థమైనట్లు తలూపాడు!.

పేదరైతు సుందరయ్య సభాసదులందరికి శిరసువంచి నమస్కరించాడు.

సిరి నెరుగని చిన్నారిలోకం.... —యమ. ఆర్. మహాదేవన్.